

हिलिहाड गाउँपालिका , पाँचथर

प्रदेश नं १, नेपाल

स्थानीय राजपत्र

खण्ड: ३ पाँचथर, १ नं. प्रदेश, नेपाल, २२ फाल्गुण २०७७ सङ्ख्या: ५

भाग - १

हिलिहाड गाउँपालिका

नेपालको संविधानको धारा २२६ बमोजिम गाउँसभाले बनाएको तल लेखिए बमोजिमको ऐन सर्वसाधारणको जानकारीको लागि प्रकाशन गरिएको छ ।

संवत् २०७७ सालको ऐन नं. ५

संस्था दर्ता ऐन, २०७७

गरेमा वा नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार र गाउँपालिकाले दिएको निर्देशनको पालना नगरेमा गाउँपालिकाले त्यस्ता संस्थाको दर्ता निलम्बन गर्न वा खारेज गर्न सक्नेछ ।

१५. पुनरावेदन:

दफा १४ बमोजिम गाउँपालिकाले गरेको अन्तिम निर्णय उपर ३५ दिन भित्र तोकिएको जिल्ला अदालतमा पुनरावेदन लाग्नेछ ।

१६. संस्था विघटन र त्यसको परिणाम :

- (१) संस्थाको विधान बमोजिम कार्य सञ्चालन गर्न नसकि वा अन्य कुनै कारणवस संस्था विघटन भएमा त्यस्तो संस्थाको जायजेथा गाउँपालिकाको स्वामित्वमा आउनेछ ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिम विगठन भएको संस्थाको दायित्वको हकमा सो संस्थाको जायजेथाले थामेसम्म त्यस्तो गाउँपालिकाले वेहोर्नेछ ।

१७. नियमावली बनाउने अधिकार: यस ऐनको उद्देश्य कार्यान्वयन गर्न गाउँकार्यपालिकाले नियमावली बनाउन सक्नेछ ।

१८. अधिकार प्रत्यायोजन: यस ऐन वा ऐन अनतर्गत बनेका नियमावली बमोजिम प्राप्त अधिकारहरूमध्ये सबै वा कुनै अधिकार कार्यपालिकाले सम्बन्धित शाखाको कुनै अधिकृतलाई प्रत्यायोजन गर्न सक्नेछ ।

प्रस्तावना: नेपालको संविधानले आर्थिक, समानता, समृद्धि र सामाजिक न्याय सुनिश्चित गर्न समानुपातिक, समावेशी र सहभागितामूलक सिद्धान्तका आधारमा समतामूलक समाजको निर्माण गर्न गरेको संकल्पको सन्दर्भमा नेपालको संविधानको धारा २२६ प्रदत्त अधिकार प्रयोग गरी, स्थानीय सरकार सञ्चालन (संशोधनसहित) ऐन, २०७४ को दफा ११ (४) खण्ड (ठ) बमोजिम यस गाउँपालिका भित्र सामाजिक, धार्मिक, साहित्यिक, साँस्कृतिक, वैज्ञानिक, शैक्षिक, बौद्धिक, शारीरिक, आर्थिक, व्यवसायिक तथा परोपकारी संस्थाहरूको स्थापना, अन्यत्र स्थापना भइ यस गाउँपालिका क्षेत्रभित्र कार्य गर्नका लागि सूचिकृत हुन र बार्षिक नविकरणको कार्य व्यवस्थापन गर्न स्थानीय सरकार सञ्चालन (संशोधन सहित) ऐन, २०७४ को दफा १०२ को उपदफा (१) बमोजिम "संस्था दर्ता ऐन, २०७७" हिलिहाड गाउँपालिकाको आठौँ गाउँसभाले यो ऐन बनाएको छ ।

१. संक्षिप्त नाम, विस्तार र प्रारम्भ:

- १) यस ऐनको नाम " हिलिहाड गाउँपालिकाको संस्था दर्ता ऐन २०७७" रहेको छ ।
- २) यो ऐन हिलिहाड गाउँपालिका क्षेत्रभर लागू हुनेछ ।
- ३) यो ऐन तुरुन्त लागू हुनेछ ।

२. परिभाषा:

विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस ऐनमा:

- क) "गाउँपालिका" भन्नाले हिलिहाड गाउँपालिका सम्झनु पर्दछ ।
- ख) "संस्था" भन्नाले सामाजिक, धार्मिक, साहित्यिक, साँस्कृतिक, वैज्ञानिक, शैक्षिक, बौद्धिक, शारीरिक, आर्थिक, व्यवसायिक तथा परोपकारी कार्यहरूको विकास तथा

विस्तार गर्ने उद्देश्यले स्थापना भएको संघ सस्था, क्लव, मण्डली, परिषद, अध्ययन केन्द्र तथा मैत्रीसंघ समेतलाई जनाउँछ ।

- ग) " प्रमुख" भन्नाले गाउँपालिका अध्यक्ष सम्झनु पर्दछ ।
घ) "स्थानीय अधिकारी" भन्नाले गाउँपालिकाको संगठन संरचनामा संघसंस्थाको नियमन गर्न तोकेको शाखाको शाखा प्रमुख (अधिकृत) सम्झनु पर्दछ ।
ङ) "सञ्चालन समिति" भन्नाले संस्थाको विधान अनुसार यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियममा तोकिएको वा तोकिए बमोजिम सम्झनु पर्दछ ।

३. दर्ता नगरी संस्था खोल्न नहुने:

यस ऐनबमोजिम दर्ता नगरी कसैले पनि संस्थाको स्थापना गर्न हुदैन ।

४. संस्थाको दर्ता:

- १) सस्था स्थापना गर्न चाहने कुनै सात जना वा सो भन्दा बढी व्यक्तिहरूले संस्था सम्बन्धी देहायको विवरण खुलाई संस्थाको विधानको एक प्रति र तोकिएको दस्तुर सहित स्थानीय अधिकारी समक्ष निवेदन दिनु पर्नेछः
- क) संस्थाका सदस्यहरूको फोटो सहित नाम, थर, पेशा र सम्पर्क नं. खुलेको ब्यक्तिगत विवरण,
ख) सञ्चालक समितिका सदस्यहरूको नागरिकताको प्रतिलिपि,
ग) संस्थाको नामाकरण गरी दर्ता गर्न निर्णय गरिएको बैठकको प्रतिलिपि,
घ) संस्थाको कार्यालय रहने स्थानको ठेगाना, घरको विवरण तथा सम्पर्क नं.,
ङ) सम्बन्धित वडा कार्यालयको सिफारिस,

सम्पत्ति सो संस्थाको कुनै पदाधिकारी, सदस्य वा कर्मचारीले हिनामिना गरेको, नोक्सान गरेको वा दुरुपयोग गरेको छ भन्ने गाउँ कार्यपालिकालाई लागेमा निजले त्यस्तो पदाधिकारी, सदस्य वा कर्मचारीबाट सो हानि नोक्सानी असुल गर्न प्रचलित कानून बमोजिम कारवाही चलाउन सक्नेछ । तर, प्रचलित कानूनले सजाय समेत हुने अपराध भएकोमा प्रचलित कानून बमोजिम मुद्दा चलाउन लगाउनेछ ।

१३. निर्देशन दिने:

गाउँपालिकाले संस्थालाई आवश्यक निर्देशन दिन सक्नेछ र त्यस्तो निर्देशनको पालना गर्नु सम्बन्धित संस्थाको कर्तव्य हुनेछ ।

१४. दण्ड सजाय:

- (१) दफा ३ बमोजिम संस्था दर्ता नगराई संस्था स्थापना गरेमा वा दफा ९ बमोजिम संस्था दर्ता वा सूचिकृत नगरी संस्था सञ्चालन गरेमा त्यस्ता संस्थाका सञ्चालक समितिका सदस्यहरूलाई गाउँपालिकाले जनही दश हजार रुपैया सम्म जरिवाना गर्न सक्नेछ ।
(२) दफा ११ बमोजिम लेखाको विवरण नपठाएमा सञ्चालन समितिका सदस्यहरूलाई जनही दश हजार रुपैया सम्म जरिवाना गर्न सक्नेछ तर कुनै सदस्यले दफा ११ उल्लंघन गरेमा निजलाई सजाय गरिने छैन ।
(३) दफा १२ को उपदफा (३) बमोजिम हिसाव जाँच गर्ने सम्बन्धित अधिकृतले मागेको विवरण तथा कागजपत्रहरू वा सोधेको प्रश्नको जवाफ नदिने सम्बन्धित पदाधिकारी, सदस्य वा कर्मचारीलाई गाउँपालिकाले १ हजार रुपैया सम्म जरिवाना गर्न सक्नेछ ।
(४) दफा १० बमोजिम प्रमुखको स्विकृति नलिई संस्थाको उद्देश्यमा हेरफेर गरेमा वा अर्को संस्था सित गाभिएमा वा संस्थाले आफ्नो उद्देश्यको प्रतिकुल हुने गरी काम कारवाही

१०. संस्थाको उद्देश्यहरुमा हेरफेर:

(१) संस्थाको उद्देश्यहरुमा हेरफेर गर्न आवश्यक देखेमा वा संस्थालाई अर्को संस्थामा गाभ्न उचित देखेमा सो संस्थाको सञ्चालन समितिले तत सम्बन्धि प्रस्ताव तयार गरी सो प्रस्ताव उपर छलफल गर्न संस्थाको विधान बमोजिम साधारण सभा बोलाउनुपर्नेछ ।

(२) साधारण सभामा उपस्थित भएका जम्मा सदस्य संख्याको दुई तिहाई सदस्यहरुले प्रस्तावना समर्थन जनाएमा सो प्रस्ताव साधारण सभाबाट पारित भएको मानिनेछ तर सो प्रस्ताव लागु गर्न प्रमुखको पुर्व स्विकृति लिनु पर्नेछ ।

११. लेखाको विवरण पठाउनु पर्ने:

सञ्चालन समितिले आफ्नो संस्थाको लेखाको विवरण लेखापरीक्षकको प्रतिवेदन सहित प्रत्येक वर्ष स्थानिय अधिकारी कहाँ पठाउनु पर्नेछ ।

१२. लेखा जाँच गर्ने:

(१) गाउँपालिकाले आवश्यक देखेमा संस्थाको लेखा आफुले नियुक्त गरेको लेखा विज्ञ वा अधिकृत द्वारा परीक्षण गराउन सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम लेखा परीक्षण गराए वापत गाउँपालिकाले परीक्षण जाँचबाट देखिन आएको संस्थाको मौज्दात रकमको सयकडा (३%) प्रतिशतले नबढाई आफुले निर्धारित गरेको दस्तुर असुल गरी लिन सक्नेछ ।

(३) लेखा परीक्षण गर्ने विज्ञ वा अधिकृतले मागेको विवरण तथा कागजातपत्र वा सोधेको प्रश्नको जवाफ दिनु संस्थाको पदाधिकारी, सदस्य र कर्मचारीको कर्तव्य हुनेछ ।

(४) लेखा परीक्षण गर्ने अधिकृतले गाउँपालिकाले तोकिएको म्याद भित्र लेखा जाँचको प्रतिवेदन गाउँपालिका समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ र सो प्रतिवेदनको आधारमा संस्थाको कुनै

२) उपदफा (१) बमोजिमको निवेदन प्राप्त भएपछि स्थानिय अधिकारीले आवश्यक जाँचवुझ गरी संस्था दर्ता गर्न उचित ठानेमा संस्था दर्ता गरी दर्ताको प्रमाण - पत्र दिनेछ ।

३) स्थानीय अधिकारीले कुनै संस्था दर्ता नगर्ने निर्णय गरेमा त्यसको सूचना निवेदकलाई कारण खुलाई दिनुपर्नेछ र निवेदकलाई चित्त नबुझेको अवस्थामा निवेदकले सूचना प्राप्त गरेको मितिले पैतिस दिनभित्र त्यस्तो निर्णय उपर प्रमुख समक्ष उजुर गर्न सक्नेछ ।

४) उपदफा (३) बमोजिम उजुर प्राप्त भएपछि प्रमुखले आवश्यक जाँचवुझ गरी त्यस्तो संस्था दर्ता गर्न स्थानीय अधिकारीलाई लिखित आदेश दिन सक्नेछ र त्यस्तो आदेश भएपछि स्थानिय अधिकारीले संस्था दर्ता गरिदिनु पर्नेछ ।

५) यस दफा अन्तर्गत दिईने प्रमाण-पत्रको ढाँचा तोकिए बमोजिमको हुनेछ ।

५. संस्था सूचीकृत गर्ने:

(१) नेपाल सरकार वा अन्य स्थानीय तह/निकायमा दर्ता भै यस गाउँपालिका भित्र कार्यक्रम सञ्चालन गर्न वा शाखा विस्तार गर्न इच्छुक संघ संस्थाले सूचीकृत हुन तोकिएको दस्तुर सहित देहायको विवरण खुलाई स्थानीय अधिकारी समक्ष निवेदन दिनु पर्नेछ:

(क) स्थानीय तह वा अन्य निकायमा दर्ता भएको प्रमाण पत्रको प्रतिलिपि,

(ख) अधिल्लो आ.व. को लेखा परीक्षण प्रतिवेदनको प्रतिलिपि,

(ग) अग्रिम आयकर दर्ता प्रमाण पत्रको प्रतिलिपि,

(घ) संस्थाको कार्य क्षेत्र विस्तार गर्न सञ्चालक समितिले गरेको निर्णय प्रतिलिपि,

(ङ) सञ्चालन गरिने कार्यक्रमको प्रस्ताव ।

- (२) उपदफा (१) वमोजिम सूचिकृत हुन निवेदन प्राप्त भएपछि स्थानिय अधिकारीले आवश्यक जाँचवुझ गरी संस्था सूचिकृत गर्न उपयुक्त ठानेमा स्वीकृतिका लागि कार्यपालिका बैठकमा पेश गर्नु पर्नेछ ।
- (३) उपदफा (२) बमोजिम कार्यपालिका बैठकबाट संस्था सूचिकृतको निर्णय भएको ७ (सात) दिन भित्र स्थानीय अधिकारीले संस्था सूचिकृतको प्रमाण पत्र उपलब्ध गराउनु पर्दछ ।
- (४) यस दफा अन्तर्गत दिइने प्रमाण- पत्रको ढाँचा तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

६. संस्था नविकरण:

(१) यस ऐनको दफा ४ वमोजिम दर्ता भएका र दफा ५ वमोजिम सूचिकृत भएका संस्थाले देहायका विवरण खुलाई तोकिएको दस्तुर सहित नविकरणका लागि स्थानीय अधिकारी समक्ष निवेदन दिनु पर्नेछ:

- (क) संस्था दर्ताको प्रमाण पत्र,
(ख) अधिल्लो आ.व. को लेखा परीक्षण प्रतिवेदनको प्रतिलिपी,
(ग) नविकरण भएको अग्रिम आयकर दर्ता प्रमाण पत्रको प्रतिलिपी,

(२) उपदफा (१) वमोजिम नविकरण हुन निवेदन प्राप्त भएपछि स्थानीय अधिकारीले आवश्यक जाँचवुझ गरी संस्था नविकरण गर्नेछ । तर उपदफा (१) वमोजिमका कागजातका प्रतिलिपि पेश नगरि नविकरण गरिने छैन ।

७. संगठित संस्था मानिने:

- (१) यस ऐन अन्तर्गत दर्ता भएका प्रत्येक संस्था अविच्छिन्न उत्तराधिकारीवाला स्वशासित र संगठित संस्था हुनेछ । सो संस्थाको सबै कामको निमित्त आफ्नो छुट्टै छाप हुनेछ ।
- (२) संस्थाले व्यक्ति सरह चल/अचल सम्पत्ति प्राप्त गर्न, उपभोग गर्न र वेचविखन गर्न सक्नेछ ।
- (३) संस्थाले व्यक्ति सरह आफ्नो नामवाट संवैधानिक तथा कानुनी अधिकार प्रयोग गर्न सक्नेछ ।

८. संस्थाको सम्पत्ति:

(१) संस्थाको पदाधिकारी, सदस्य वा कर्मचारी लगायत कुनै व्यक्तिले संस्थाको विधान विरुद्ध संस्थाको कुनै सम्पत्ति दुरुप्रयोग गरेमा, कब्जा गरेमा वा रोक्का राखेमा स्थानिय अधिकारीले कार्यपालिकाको बैठकमा पेश गरी कार्यपालिकाको निर्णय वमोजिम त्यस्तो सम्पत्तिको दुरुपयोग गर्ने, कब्जा वा रोक्का राखेबाट लिई संस्थालाई फिर्ता बुझाईदिन सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको संस्थाको सम्पत्ति फिर्ता गर्ने गरी कार्यपालिकाको निर्णय वमोजिम भएको कारवाहीमा चित्त नवुझे व्यक्तिले ३५ दिन भित्र जिल्ला अदालत समक्ष पुनरावेदन दिन सक्नेछ ।

(३) संस्थाको सदस्य वा कर्मचारी लगायत अन्य कुनै व्यक्तिले संस्थाको कुनै सम्पत्ति वा लिखत वा प्रतिष्ठा विरुद्ध कुनै अपराध वा प्रचलित कानून विपरितको कार्य गरेमा, संस्थाको कुनै सदस्य वा कर्मचारीले प्रचलित कानून बमोजिम मुद्दाको कारवाही चलाउन गाउँपालिकाको न्यायिक समिति समक्ष उजुरी दिन सक्नेछ ।

९. दर्ता नभई स्थापना भएको वा सुचिकृत नभई सञ्चालनमा रहेको संस्थाले दर्ता वा सुचिकृत गर्ने:

यो ऐन प्रारम्भ हुनु भन्दा अघि तत्काल प्रचलित कानून वमोजिम दर्ता नभई स्थापना भई रहेको संस्था र गाउँपालिकामा सूचिकृत नभै सञ्चालनमा रहेका संस्थाले पनि यो ऐन प्रारम्भ भएको मितिले तीन महिनाभित्र यो ऐन बमोजिम दर्ता वा सूचिकृत गराउनु पर्नेछ ।

खण्ड:३ पाँचथर, १ नं. प्रदेश, नेपाल, २२ फाल्गुण २०७७ सङ्ख्या: ५

खण्ड:३ पाँचथर, १ नं. प्रदेश, नेपाल, २२ फाल्गुण २०७७ सङ्ख्या: ५